

Bruksela, 17 listopada 2023 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0403(NLE)

15637/23
ADD 1

POLCOM 278
FDI 32

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	17 listopada 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 708 final - ANNEX
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stanowiska, które ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Wspólnego Komitetu CETA utworzonego na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia decyzji w przedmiocie wykładni art. 8.10, załącznika 8-A, art. 8.9 ust. 1 i art. 8.39 ust. 3 CETA, zgodnie z art. 26.1 ust. 5 lit. e) CETA

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 708 final - ANNEX.

Zał.: COM(2023) 708 final - ANNEX

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.11.2023 r.
COM(2023) 708 final

ANNEX

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

w sprawie stanowiska, które ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Wspólnego Komitetu CETA utworzonego na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia decyzji w przedmiocie wykładni art. 8.10, załącznika 8-A, art. 8.9 ust. 1 i art. 8.39 ust. 3 CETA, zgodnie z art. 26.1 ust. 5 lit. e) CETA

ZAŁĄCZNIK

Projekt

DECYZJA WSPÓLNEGO KOMITETU CETA NR [.../...]

z dnia [data] r.

w sprawie wykładni art. 8.10, załącznika 8-A, art. 8.9 ust. 1 i art. 8.39 ust. 3

WSPÓLNY KOMITET CETA,

uwzględniając art. 26.1 ust. 5 lit. e) kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony,

uwzględniając decyzję nr 2/2021 Wspólnego Komitetu CETA z dnia 29 stycznia 2021 r.,

powołując się na wspólne rozumienie wyrażone w sekcji 6 wspólnego instrumentu interpretacyjnego,

dążąc do dalszego wyjaśnienia zamiarów stron wyrażonych w rozdziale 8 w odniesieniu do art. 8.10 (sprawiedliwe i równe traktowanie) i załącznika 8-A (wywłaszczenie pośrednie), art. 8.9 ust. 1 (środki dotyczące inwestycji i środki regulacyjne) i art. 8.39 ust. 3 (ostateczne orzeczenie),

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

1. Równe i sprawiedliwe traktowanie

Dla większej pewności art. 8.10 należy interpretować w następujący sposób:

- a) Wykaz środków zawarty w art. 8.10 ust. 2 jest wyczerpujący.
- b) Powołanie się na „odmowę ochrony prawnej”, o której mowa w art. 8.10 ust. 2 lit. a), wymaga uprzedniego wyczerpania lokalnych środków odwoławczych, chyba że nie istnieją racjonalnie dostępne lokalne środki odwoławcze umożliwiające skuteczne dochodzenie roszczeń lub środki te nie zapewniają rozsądnej możliwości dochodzenia roszczeń.

Przy ustalaniu, czy odmowa ochrony prawnej miała miejsce, Trybunał powinien mieć na uwadze, że nie jest sądem odwoławczym od orzeczeń sądów krajowych i nie powinien zajmować się kontrolą ich zasadności.

- c) Odmowa ochrony prawnej i rażące naruszenie zasad sprawiedliwości proceduralnej, w rozumieniu art. 8.10 ust. 2 lit. a) i b), mogą wystąpić wyłącznie w wyniku ewidentnie niewłaściwej postawy procesowej w postępowaniu cywilnym lub administracyjnym, niespełniającej podstawowych, przyjętych na szczeblu międzynarodowym, standardów sprawowania wymiaru sprawiedliwości i zasad sprawiedliwości proceduralnej, która to postawa stanowi szokujące naruszenie właściwości sądowej – jak na przykład bezpodstawna odmowa dostępu do sądu lub do zastępstwa procesowego, brak możliwości bycia wysłuchanym, dyskryminacyjne traktowanie przez sądy, wyraźne stronniczość i skorumpowany arbiter, całkowity lub

nieuzasadniony brak przejrzystości postępowania, wyrażający się np. poprzez brak zawiadomienia o postępowaniu lub brak uzasadnienia orzeczenia.

- d) Środek uznaje się za oczywiście arbitralny w rozumieniu art. 8.10 ust. 2 lit. c), jeżeli oczywistym jest, że środek ten nie jest racjonalnie związany z uzasadnionym celem polityki, np. gdy dany środek opiera się na uprzedzeniu lub stronniczości, a nie na faktach lub logice.
- e) Dla większej pewności należy zaznaczyć, że środek lub szereg środków stanowi „ukierunkowaną dyskryminację z uwagi na oczywiście bezprawne kryteria, tj. dyskryminację ze względu na płeć, rasę lub wyznanie” w rozumieniu art. 8.10 ust. 2 lit. d), jeżeli w oparciu o ten środek lub szereg środków dany inwestor jest traktowany inaczej niż pozostali z niezgodnych z prawem powodów, takich jak płeć, rasa lub przekonania religijne. Artykułu 8.10 ust. 2 lit. d) nie można rozumieć jako uniemożliwiającego stronom przyznawanie preferencyjnego traktowania mającego na celu wspieranie równości płci lub rasy lub radzenie sobie w inny sposób z niedostateczną reprezentacją grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.
- f) Ustalenie, że środek lub szereg środków stanowi „nadużycie wobec inwestorów, w tym wymuszenie, przymus i nękanie” w rozumieniu art. 8.10 ust. 2 lit. e), wymaga stwierdzenia, że strona dopuściła się poważnego uchybienia. Przy dokonywaniu tego ustalenia istotne będą takie kwestie, jak poniesiona przez inwestora szkoda lub groźba takiej szkody – np. to, czy przypadki rzekomego nękania lub przymusu powtarzały się lub miały trwały charakter – oraz uzasadnienie działań strony – np. to, czy organy działały w zakresie swoich uprawnień lub czy doszło do nadużycia władzy.
- g) Zgodnie z art. 8.10 ust. 4 oświadczenia złożone inwestorowi można uwzględnić jedynie w zakresie, w jakim są one istotne dla stwierdzenia naruszenia sprawiedliwego i równego traktowania, o którym mowa w art. 8.10 ust. 2. Oświadczeń tych nie można uznać za rodzące uzasadnione oczekiwania, jeżeli rozważny i poinformowany inwestor racjonalnie nie oparłby się na takich oświadczeniach przy podejmowaniu decyzji o inwestycji, w szczególności ze względu na fakt, że oświadczenia te nie były wystarczająco szczegółowe i jednoznaczne lub przy ich składaniu nie dotrzymano wymaganego stopnia formalności, np. wymogu, aby właściwy organ strony złożył takie oświadczenie na piśmie.

2. Wywłaszczenie pośrednie

- a) Dla większej pewności należy zaznaczyć, że wywłaszczenie pośrednie ma miejsce tylko wtedy, gdy inwestora całkowicie pozbawia się możliwości użytkowania inwestycji, korzystania z niej i rozporządzania nią, jak gdyby prawa z nią związane przestały istnieć.
- b) Przy ocenie „czasu obowiązywania środka lub serii środków” w rozumieniu pkt 2 lit. b) załącznika 8-A należy rozważyć, czy ingerencja w prawo własności ma charakter tymczasowy – w którym to przypadku jest mało prawdopodobne, by stanowiła ona wywłaszczenie pośrednie – czy też trwały, jednak sam fakt, że dany środek ma charakter trwały, nie wystarcza do stwierdzenia, że doszło do wywłaszczenia pośredniego.
- c) „Odrębne, racjonalne i związane z inwestycją oczekiwania”, o których mowa w pkt 2 lit. c) załącznika 8-A, oznaczają oczekiwania, jakie rozważny i poinformowany

inwestor mógł w uzasadniony sposób sformułować i opierać się na nich przy dokonywaniu inwestycji. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że to, czy związane z inwestycją oczekiwania inwestora są uzasadnione, w odpowiednim zakresie zależy od czynników takich jak to, czy rząd udzielił inwestorowi wiążących pisemnych zapewnień oraz jaki jest charakter i zakres regulacji rządowych lub potencjał wprowadzenia takich regulacji rządowych w danym sektorze.

- d) Wpływ środka lub serii środków wydaje się „wyraźnie nadmierny” w rozumieniu ust. 3 załącznika 8-A, jeżeli jest on w sposób jasny i oczywisty nadmierny w świetle zamierzonych celów polityki.
- e) Dla większej pewności należy zaznaczyć, że środki, które strona opracowała i stosuje, aby chronić uzasadnione cele dobrobytu publicznego, o których mowa w pkt 3 załącznika 8-A, obejmują środki podjęte w celu przeciwdziałania zmianie klimatu, a także jej obecnym lub przyszłym konsekwencjom. Takie środki nie stanowią wyłączenia pośredniego, chyba że są one w sposób jasny i oczywisty nadmierne w świetle zamierzonych celów polityki.

3. Zmiana klimatu

- a) Strony potwierdzają, że przysługuje im prawo do wprowadzania regulacji w interesie publicznym w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki publicznej w zakresie ochrony środowiska, jak określono w art. 8.9 ust. 1, w tym do wprowadzania środków służących łagodzeniu zmiany klimatu lub przeciwdziałaniu zmianie klimatu albo jej obecnym lub przyszłym konsekwencjom.
- b) Przy dokonywaniu wykładni postanowień rozdziału 8, Trybunał należycie uwzględni zobowiązania stron wynikające z wielostronnych umów środowiskowych, w tym z porozumienia paryskiego. W szczególności prawa i obowiązki stron wynikające z rozdziału 8 należy interpretować w sposób wspierający zdolność stron do realizacji ich odpowiednich zobowiązań do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych poprzez przyjęcie lub utrzymanie środków opracowanych i stosowanych w celu łagodzenia zmiany klimatu lub przeciwdziałania jej obecnym lub przyszłym konsekwencjom.

4. Ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa

Strony potwierdzają, że – zgodnie z art. 28.6 CETA – żadnego z postanowień przedmiotowej umowy nie można interpretować jako uniemożliwiającego Kanadzie lub Unii Europejskiej i jej państwom członkowskim przeprowadzenia działań, które jedna ze stron uzna za niezbędne do ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych, w tym wszelkich środków mających wpływ na inwestorów lub na ich inwestycje.

5. Ochrona praw podstawowych

Dla większej pewności należy zaznaczyć, że prawo stron do wprowadzania regulacji w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki publicznej, o którym to prawie mowa w art. 8.9 ust. 1 CETA, obejmuje środki wprowadzane w celu ochrony praw podstawowych określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka sporządzonej 10 grudnia 1948 r. w Paryżu.

6. Obliczanie odszkodowania pieniężnego z tytułu roszczeń inwestorów

Dla większej pewności, odszkodowanie pieniężne, o którym mowa w art. 8.39 ust. 3:

- a) nie może przewyższać straty lub szkody poniesionej przez inwestora lub, odpowiednio, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, wycenionej w dniu naruszenia;
- b) odzwierciedla wyłącznie straty lub szkody poniesione w wyniku naruszenia lub z jego powodu oraz
- c) ustala się z dostateczną pewnością i nie może mieć ono charakteru spekulacyjnego ani hipotetycznego.

Trybunał oblicza odszkodowanie pieniężne wyłącznie na podstawie oświadczeń stron sporu i uwzględnia, w stosownych przypadkach:

- a) przyczynienie się do powstania szkody umyślnym działaniem lub zaniedbaniem;
- b) brak złagodzenia szkody lub zapobieżenia jej;
- c) odszkodowanie lub rekompensatę wypłacone już wcześniej za tę samą stratę lub szkodę, w tym odszkodowanie w ramach krajowego systemu rekompensat lub
- d) zwrot mienia albo uchylenie lub zmianę środka.

Sporządzono w [...] dnia [...] r.

W imieniu Wspólnego Komitetu CETA

Współprzewodniczący